

Angrepp av kommasköldlus på buxbom i Tessinska palatset

Tessinska palatset vid Slottsbacken, färdigställt 1704, används idag som residens för landshövdingen i Stockholms län. Det är ett barockpalats ritat av Nicodemus Tessin d.y. (1654-1728). Innergården bildar ett slutet rum som är tämligen litet men då den är skapat med illusoriska perspektiv upplevs det som större än det i verkligheten är. På 1960-talet återskapades dess trädgård med broderiparterr av buxbom. Denna har nu, liksom många andra buxbomsplanteringar i landet, blivit svårt angripen av kommasköldlus. Det finns inget allmänt vedertaget sätt att bekämpa angreppen. I Tessinska palatsets trädgård har man försökt bli av med skadegörelsen genom att skära ned buxbomen och desinficera markytan genom att flamma den med gasol.

Kommasköldlus (*Lepidosaphes ulmi*), först beskriven av Linné 1758 som *Coccus ulmi*, är en pansarsköldlus. Det hårda skyddande skalet bildat av vaxutsöndringar skyddar kroppen. Äggen läggs under skalet, vilket försvårar bekämpningen. Lusen har fyra utvecklingsstadier; ägg, två nymfstadier och imago. Efter kläckning vandrar nymferna iväg. Från det att de satt sig på sin födoplatz och börjat växa kan de inte längre förflytta sig. Ett skal bildas och under andra lymfstadiet sker modifieringar och skalet byggs upp mer och mer. Den fullvuxna honan utvecklar ytterligare ett skal innan den börjar lägga ägg för att därefter dö. Kommasköldlusen kan ha både sexuell och icke sexuell livscykel. Hanar är liksom nymfer rörliga men de är ovanliga och förekommer bara där sköldlusen har flera generationer per år.

Kommasköldlusen är spridd över nästan hela världen men återfinns **framför allt i tempererade zoner**. Den suger växtsaft från olika förvedade växter. Värdväxten kan genom lössen deformeras, få försämrade växtkraft och till och med dö. I Sverige har även äppelodlingar haft svåra angrepp.

Vid mitt besök i Tessinska palatset i slutet av augusti 2018 kunde man se hur buxbomsbroderiet började framträda igen och det är bara att hoppas att det ska återhämta sig helt.

Källor

Andersson Ragna: Kommasköldlusen *Lepidosaphes ulmi* (Linnaeus) i svensk äppelodling - Livscykel och naturliga fiender. Alnarp 2013.

Internet

Inger Nennesmo

fauna & flora
Sveriges ledande tidskrift om arter

Ge bort som gåva!

Lättläst
Vetenskaplig
Underhållande
Prenumerera nu!

faunaochflora.se

Foto: Tomas Lundquist